

Korrupsjon i offentlige anskaffelser

Sist endret 1. november 2016

Difis fagsider om offentlige anskaffelser <https://www.anskaffelser.no>

Minimumskravene for å forhindre korrupsjon er god styring, tilstrekkelig intern kontroll og et kontinuerlig arbeid med etikk knyttet til offentlige anskaffelser.

Transparency International Norge definerer korrupsjon slik: "Korrupsjon er misbruk av makt i betrodde stillinger for personlig gevinst".

Etter § 387 i straffeloven straffes for korrupsjon "den som for seg eller andre krever, mottar eller aksepterer et tilbud om en utilbørlig fordel i anledning stilling, verv eller oppdrag (passiv korrupsjon), eller gir eller tilbyr noen en utilbørlig fordel i anledning stilling, verv eller oppdrag (aktiv korrupsjon)."

Alle typer ansettelsesforhold, verv og oppdragsforhold for offentlige og private arbeids- og oppdragsgivere omfattes.

God ledelse vil forhindre korrupsjon

Offentlige anskaffelser er særlig utsatt for korrupsjon. Det er et lederansvar å bygge en tydelig kultur i organisasjonen. Felles forståelse av virksomhetens verdier og holdninger gir den enkelte medarbeider ansvarsfølelse for effektiv og etterrettelig forvaltning av offentlige midler. Ledelsen kan forebygge korrupsjon ved:

1. God styring

Etablere målsetninger, prosesser, retningslinjer og rutiner. Organisere arbeidet hensiktsmessig med tydelige roller og ansvar. Utvikle kompetente medarbeidere.

2. Etske retningslinjer

Tydelige og klare etiske retningslinjer som kommuniserer verdier og holdninger og sikrer integritet og motstand mot korrupsjon når anskaffelser planlegges og gjennomføres. Et etisk arbeid krever en kontinuerlig innsats.

3. Kontrollrutiner

Å innføre kontrollrutiner, oppfølging og resultatrapportering. Behandle avvik og stimulere til forbedringsforslag og læring med mål om kontinuerlig forbedring. Praktisere åpenhet.

Etikk, eller morallære, er læren om rett og galt

Etikk handler om holdninger og verdier som den enkelte og organisasjonen skal følge. Etske retningslinjer setter normer og prinsipper for riktig handling.

Organisasjonenes etiske retningslinjer skal sette klare grenser og identifisere gråsoner hvor det kan være riktig å klarere med overordnede.

Etiske retningslinjer vil kunne skape forutsigbarhet, trygghet og tillit både for ledere og medarbeidere. Men selv det beste og mest hensiktsmessige system feiler dersom personer bevisst eller ubevisst søker å utnytte dette til egen vinning.

Korrupsjon undergraver rettsstaten

Korrupsjon undergraver rettsstaten, fører til ineffektiv levering av offentlige tjenester, bryter ned grunnlaget for demokratiet og gir reduserte skatteinntekter. Korrupsjon har en målbar negativ effekt på produktivitet og økonomisk velstand.

Å forhindre korrupsjon er viktig i kampen mot organisert kriminalitet og for å sikre større rettssikkerhet, noe som igjen bidrar til mer tillit til offentlige institusjoner.

"Korrupsjon truer rettssikkerheten, demokratiet og menneskerettighetene, undergraver godt styresett og sosial rettferdighet, virker konkurransevridende, hindrer økonomisk utvikling og setter stabiliteten til demokratiske institusjoner og samfunnets moralske fundament i fare."

(fra Europarådets strafferettslige konvensjon mot korrupsjon)

Norge er et land med lite korrupsjon sammenlignet med mange andre land. Det betyr ikke at det ikke forekommer. Vi har i de senere år opplevd mange større og mindre saker knyttet til korrupsjon i offentlige anskaffelser. Et kjent eksempel er Romerike vannverk.

Kilder om korrupsjon og etikk

- Straffelovens paragraf om korrupsjon
- Hva er korrupsjon (Transparency.no)
- Hva er korrupsjon (Norad)
- Korrupsjon (Økokrim)
- Etikk (Filosofi.no)
- Etikk (Store norske leksikon)